

A román lapok hazug ferdítésel.

A Moldava leleplezi laptársait.

A Moldava írja: Elég egy szempillantás ama román lapok cikkeire, amelyek „csengő” meggyőződésből azt a hitet vallják, hogy az antanté a jövő, a dicsőség és hatalom és nyomban meggyőződésünkről arról a módszerről, mellyel ezek a „becsületes” lapok dolgoznak.

Szent igaz azonban, hogy az ezen szerkesztőségi kohókban „dolgozó” alakok nagy próbának vannak kitéve. A világ négy tájáról érkező háborús hírek igen sokfélék és még gyakrabban egymásnak ellentmondók. Most ezeknek az „uraknak” az a feladatuk, hogy úgy kombinálják össze ezeket, hogy *kitartóknak a kelteve legyenek* és ennek folytán még ugysis, hogy minél nagyobb tájékoztatásban tartásuk az olvasóközönségét.

Főszabály, hogy a németekre vonatkozó jó híreket vagy elferditve, vagy tudatosan sajtóhibákkal teli kell leadni, esetleg végleg elhallgatni, ha pedig nem lehet menekülni a hír óriási fontosságánál fogva, hát úgy segítenek magukon, hogy ezeket a kellemetlen híreket oda a „kishirdetésekre” tájékkára helyezik.

Ezzel szemben óriási betűkkel és fő-helyen kell leadni a polodoldhul, carnavoni, lyoni és máltaí dróttalan távirón kapott háborús híhetetlen meséket, amiket a francia angol és olasz távirati irodák gyártanak, valamint azokat a bírálatokat, amelyekkel a semleges nemzetközi újságok írják az antant kasszájának az utasítására.

Ha a franciák, vagy oroszok egy arasznyi lövészárkon megvetették lábukat, kész a világraszóló hír: „Nagy francia győzelem a Champagneban”, vagy „Az oroszok fényes offenzívája Csernovitznál”. Ennek ellenében a németek hallatlanul nagy sikere ily címeiken jelennek meg: „Héves harcok a nyugati fronton”, „visszavert német támadások”, vagy „A németek győzelméről regélnék”, vagyis nem kell elhinni a németek győzelmi híreit.

A dolog nyitja ennek ez. Az olvasók nagyrésze csak a hírek címeit olvassa el, tehát a címben kell egy kis élelmes hazugságokat beilleszteni s aztán kész a siker.

Aztán mivelhogy szörnyen fáznak az „ellenállásra képtelen” német flotta bámulatos sikereitől, hát ennek a viselt dolgai úgy ismeretesekek, mint „tengeri rablások”, német légi flotta sikerei „barbárságok”, ellenben a szabad német városok légi bombázása, a semleges kis államok megsértése a megvesztegetett, romániai oroszok sajtóban úgy jelennek meg, mint a műveltségnek, a haladásnak csodás, tiszteletparancsoló fenséges cselekedetek, amelyeknek feladata az emberi műveltségnek a német barbárságtól való megmentése.

A sterling és rubelinádó lapok, ha le kell adniok a központi hatalmakra vonatkozó kedvező híreket, gondoskodnak róla, hogy ezek kellő módon be legyenek keretezve a stockholmi, kopenhágai, genfi, vagy bucaresti „tudósitók” költött híreivel.

Portugália.

A jelen világháború 20-ik hónapjának legújabb eseménye, hogy a távoli Atlanti óceáni kis köztársaság is ellenségeink sorába szegődött. Pedig ugyan kicsoda érdeke is volna e kis országnak — melynek anyasországa nem nagyobb a mi Nagy-Alföldünknel — e titáni küzdelemben?

S m földrajzi fekvése nem kényszerítette bele, hisz Közép- és Nyugat-Europától ugyancsak távol van, sem érdekellentétei nem hozhatták konfliktusba Németországgal s velünk, mert hisz élénk kereskedelmi viszonyban állott a nagy germán birodalommal; egyedül csak önállatlansága, Angliától való függő viszonya sodorta belé őt is, azt az országot, melynek dicső nagy multja mellett szomorú sivar jelen s még reménytelenebb jövő az osztályrésze.

Nézzük, hogyan is jutott ennyire e kis ország, vessünk egy futó pillantást *történelmi kialakulására*. Az ibériai félsziget népeinek a mások ellen vívott harciban keletkezett Portugália a középkor második felében. Mint ügyes tengerészek körülhajóznak Afrikát, eljutnak Indiába s az új kor első félszázadban már Portugál világbirodalomról beszélhetünk, mert hozzátartoztak Afrika akkor ismert részei, India és Dél-Amerika egy része. E nagy hívatás betöltésére azonban nem született a portugál nép. Uralkodó családjának kihaltával I. Fülöp spanyol király birtokába került az ország s az 1580—1640-ig tartó spanyol uralom alatt rohamos hanyatlásnak indul. A hollandok, spanyolok iránti gyűlöletének esnek áldozatul a kelet-indiai portugál birtokok is s mikor 1640-ban végre megszabadul a spanyol járamtól, értékes gyarmataitól megfosztottan s teljesen megtörve nem képes többé fel-támasztani régi dicsőségét. A megváltozott viszonyok újabb csapásokot mérnek rá, 1821-ben Brazília is elszakad tőle s csupán csak Európa ötdrészével egyenlő nagyságú birtokai maradnak Afrikában (Angola a nyugati parton, Mozambik a keleti parton s egynéhány sziget) s Ázsiában (Diu és Gora Elő Indiában, Macao-Kínában és a Kis-Szunda szigetek egyikének, Timornak keleti fele). De talán jobb is, ha elveszítjük egészen gyarmatait, ugysis többre kerülnek azok, mint amennyi hasznat hajtanak a már különben is igen rendezetlen viszonyok között élő országnak. Állandó nyűg ez a lusta, kulturálatlan (1/3 rész analfabeta), pártviszályok által tönkretett népnek s ezt kellene belátni az 1910 óta alakult köztársaság vezető embe-reinek s talán sikerülne még művelti kis államot taranni belőle Hollandia vagy a skandináv országok mintájára. Természetesen függetleníteni kellene magukat az angol befolyástól s észre kellene venniük, hogy annak az országnak a barátsága nem lehet őszinte, amely egyszerre az elfűzött királyt s a köztársaságot is az oltalmába veszi, s az egész atyáskodás csak azt célozza, hogy könnyebben rátehesse majd a kezét a gyarmataira. A Brit-birodalom jól szemeli ki áldozatait,

csak gyenge kicsiny országok védnökéül tolja föl magát s egész okoskodása abban az alternatívában összpontosul, hogy vagy győzelmesen kerül ki e világháborúból s akkor már csak egy lépés van hátra védeneci megőjtására, — vagy pedig veszít s akkor csak örül, ha oltalmazottjai vele együtt buknak.

(Folytatjuk)

Ujvidéki séták.

Kis fiucska katonásan köszönt. Illo tisztelettel fogadom. Véginézek a ragyogó uniformizon. Ormester a lelkem. A háboru kezdeten felszóltam az „Ujvidéki Napló”-ban, hogy *ne bujlassuk egyenruhába gyermekeinket*, mert a külső maz még nem hazafiság. A szívébe kell ojtani ezt. A várparancsnokság igen bölcsen be is tiltotta a majmokodást. Most lesz foganatja. Azután meg a csillag és kard! Az előbbt az érdem szülte, de a másik meg szentség a katona kezében. Nem szabad e szentséget lebecsülni. Milyhely azonban játékszerré sülyed, érteke, becse nagyon közönséges lesz. A katona kardját nem mint öldöklő szerszámot használja, hanem a hadsereg, a király és haza becsületét védi vele. Ha kell hüvelyéből kihuzza, de sokszor elég, ha csak markolatára teszi vitéz kezét. Racsap és az ellen maga előtt látja a bátor rettenhetetlen férfit. Ezért igen helyesnek találjuk a bölcs intézkedést.

A *javíthatatlan*. Akkor szeretek leginkább a villamoson járni-kelni, ha tömött, zsufolt. Ilyenkor sok embert látok. Nekem meg természetem, hogy *keresem az embert*. Sokszor az ördög lakozik benne, de se baj! Ilyennel is meg kell ismerkednem. Mikor egy ilyen zsufolt villamosra felcélhelődöm, egy ujvidéki szengekorú, de minden hájjal megkent, a társadalom láttuyuhajtásával, találkózikom. Gyanus volt a Marianosztrából hazakerült leány, ki ott 6 hónapot töltött, mert dacára fiatal korának már évek óta a zsebmetszés mesterségét űzi. Ott férközik egy vidéki asszonyhoz beszélget vele . . . Többet nem látam, de annál többet hallottam később, hogy az ujvidéki rendőr-ség letartóztatta, mert Ogrizovics Zsvikonától 96 koronát ellopott.

A rossz társaság, a hiányos nevelés meg az alkohol minden bünye csábítanak. Valószínűleg az e heti drámának is az alkohol volt szülőanyja. Ez adta az öldöklő fegyvert a vádlott kezébe. *A korcsmákban kellene az alkohol háros hatását föltüntető képeket kifüggeszteni.*

Felséges látványt nyújtott az öregek csapatának bevonulása. Ime emnyi sok emberünk van még és ha kell lesz több is. Ha ezt látni ellenségnünk, akkor megpukadna mérgében. Sem kiéheztetés, sem más terve nem sikerül. — Mikor így látom az öreg fiukat katonásan menetelni, eltűnődöm a semleges államokon és általában a háború sorsának elintézésén.

Hollandia is ártatlanul belekeveredik a világháború förtetége-

be. Legjobb lenne, ha most már úgy tennének az összes semleges államokkal, mint az egyszeri asszony, kinek az egyik gyermeke himlőbe esett, a többi 5 egészségeset is ágyba fektette, hogy egyszerre tuleszenek a betegségen. Nem lenne jobb, ha valamennyi kis semleges ágyba fektüdnék, de egyszerre, hogy így hamarabb tuleszenek a világfertőző betegségen?! — Vagy nincs igazam?! — Mit szólnak hozzá?

Ir.

Apróságok.

Iszonyuan kacagott egy uriber, csak úgy harsogott a szoba, mikor a felesége benyitott. Szentül azt hitte, hogy a férje megbolondult, a ki újsággal a kezében tovább is halotázott. Végre lecsendesült és mikor látta az asszony ijedt arcát, megszólalt:

— Ne ijedj meg, nincs nekem semmi bajom, de éppen most olvastam a lapban, hogy Sándor szerb trónörökös a verduini parancsnokot a Karagorjogevitsrenddel tüntette ki és arra gondoltam, hogy milyen képet vágthatott a francia tábornok, mikor a trónörökös az érdemrendet a mellére tűzte.

Vigasztalják a bakát, a ki súlyosan megsebesült és annak következtében az egyik oldalbordáját kioperálták, hogy hiszen nincs semmi baj, ezzel elélhet még százesztendeig is

Nem is az én bajom, — mondja nagy elkeseredéssel — hanem az a másik oldalborda, a kit otthon hagytam; attól félek, hogy azt is elvesztettem, legalább úgy írják hazulról, hogy kutya jár a kertben, a ki áldója van!

A menetszárad készen áll, a hadnagy tréfalokzik a legénységel s a többek között olyanformát is talált mondani, hogy a ki 10 muszkát lelő, azt a harc-térről azonnal haza bocsátják.

— Lelővök én huszat is! — mondja erre büszkén egy magyar fiu.

— Instálom hadnagy ur, — szól rá hirtelen egy cigány baka — akkor én már most haza mehetek, lelővi ő az én porciómat is.

A szőlősgazdák csak panaszkodni tudnak, hogy milyen drága a rézgalic, a raffia, a napzsám, stb. igazán boldog ember, a kinek szőlője nincsen.

— Ne folytasd, — mondja egy ilyen panaszkodónak valaki — mert csak kést fogatok a szívémben. Nekem ugyan nincs szőlőm, de mindig arra gondolok, hogy ennek én adom meg az árát, mikor a levét iszom.

Szeretetadományokat a frontra szállít a Hadsegélyző Hivatal Átvételi különítménye, IV. Váczi utca 38. sz.

HIREK

Utazás Szerbiába. A cs. és kir. főkörmányszócska hivatalával történt megállapodás alapján Belgrádba és esetleg Szerbiának csapataink által okkupált belső területeire szóló utazási engedélyeket végeztünk a magyar királyi Kereskedelmi Múzeum igazgatóságához kell fordulni. Közvetlenül a nevezett utlévélhivatalhoz beadott ilyen kérvényeket nem fogadják tekintetbe veni. Amennyiben tehát valaki Belgrádba, vagy esetleg Szerbia belső területeire szándékozik üzleti ügyben utazni, fényképes rendőri igazolványát és egyéb igazoló okmányait ezen a magyar királyi Kereskedelmi Múzeum igazgatóságának kell bemutatnia, amely sürgönyezintkezésbe lép a belgrádi utlévélhivattal és a döntést 48 óra belül tudatja a kérelmezővel.

Uj állatorvos. A Nagyszébenbe áthelyezett *Fridmann* Mór helyébe *Katz* Károly m. kir. állatorvos nevezetett ki uvidéki állatorvossá.

Aki nem szereti a magyar nótát. A múlt év augusztusában *Papty* Leza zentai szerb asszony kukoricafosztás közben súlyos bűnre ragadtatta magát. Az egyik leánya, aki a munkában résztvevő, magyar nótákat énekelt, amire a szerbjelemű asszony megjegyezte, hogy nem sokáig lesz már kénytelen magyar nótákat hallgatni, mert jönnek a szerbek és akkor a magyarok szaladhatnak. Nemzitiség elleni izgatás miatt a törvényszék nyolc havi börtönrre ítélte, azonban a szegedi ítélőtábla ezt az ítéletet megváltoztatta és két havi fogházra szállította le *Papty* Leza büntetését.

Drágább lesz a pósta. Németország és a Monarchia közt ez év június 1-én lejár a pósta-szerződés, mely tudvaleg a szövetséges államok kölcsönös póstaforgalomát egyező alapelvek szerint szabályozta és lehetővé tette, hogy a szövetséges országokban lefolyó pósta forgalom ugyanolyan díjszabás mellett bonyolódjon le, mint ezen országokon belül. Most, hogy lejár ez a szerződés, a német kormány elhatározta, hogy június elsejétől a postai díjszabást felemeli. Már tárgyaltak a magyar és osztrák kormányokkal, melyekben már is meg van a hajladonság. Felmerül az a terv, is, hogy a postai díjszabást ne csak kifelé, ne csak Németországban emeljék fel, hanem a belföldi postaforgalomban

is. Valószínű, hogy június elsején már nálunk is drágább lesz a pósta. Az eddigi tervek szerint a levelező lap árárt öt fillérről nyolc fillérré, a fizetési levélbélyeg árárt tizenöt fillérré, a távirati díjszót pedig szavanként 2 fillérről fogják felemelni.

Ellopták a sertését. Baics Glisáné a rendőrségen jelenti, hogy 1000 korona értékű sertéseit ismeretlen tettes ellopta.

Szomorúvégi tréfa. A Tatár-féle sörcsarnokban két pincérfiu Bordján János csapost cigarettával kínálta meg. Rágyújtott. Közben azonban vendég érkezett és az égő cigarettát félretette. Egy-szere nagy sístergő láng csap ki a szivarkából. Szerencsére, hogy nem volt a szájában, mert a szemét is kiégethette volna. A két cinkos időközben elszökött. A csapos utánuk szaladt, elcsipte őket az ebédő ajtajában, iszonyuan elpáholja őket. Dulakodás közben az egyik ablakot betörök, miáltal Bordján jobb keze ujjait összevagdálja. A cigarettá puskaporral volt töltve. Rendőrségünk kutatja, hogy honnan vették a fickók a puskaport?

Általános a panasz, hogy rossz lisztet szolgáltatnak ki a fogyasztóknak. A hatóság kutatja, hogy honnan ered a liszt romlottsága, mert eddig Ujvidéken jó lisztünk volt.

A tisztviselők gazdasági helyzetük javítása végett, mint említettük, egy gazdasági bizottságot szerveztek. Ez a bizottság működését már megkezdette. Kivánatos, hogy minden tisztviselő kivétel nélkül megjelenjen a f. hó 16.-án d. e. 11 órakor a Keszinói helységekben tartandó első gyűlésen. Mert csak így védekezhetnek leghatásosabban a drágaság ellen. Belépési szándékát mindenki már most jelentse be. Az egyes hivatalokban történik a jelentkezés, a magántisztviselők pedig Révész Gyula úrnál jelentkezhetnek.

Ujra elítelt vádlott. Zsvikovic Urost még a múlt évben elítélte az uvidéki járásbírócska család miatt, de később kint, hogy a vádlott már előbb büntetve volt és ezért a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik az ügye. Az ügyészség ezért újrafelvételt indítványozott, amelynek folytán a járásbírócska ítéletének hatályon kívül helyezése mellett az uvidéki kir. törvényszék Zsvikovic Urost 6 havi börtönrre és 40 K pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott elíteltetése miatt felebbezett, de felebbezett az ügyészség is súlyosbítás végett.

Műkedvelői előadás. Szombaton és vasárnap az uvidéki hősök szobra javára a színházban műkedvelői előadás lesz.

Szombaton este 8 órakor következő a műsor

1. Prolog. 2. Vakleány. Irta: Békefi-Vécséi. Éneklő: Takács Olga. 3. Don Pietro spanyol dráma 1. felv. Személyek: Don Pietro Várady József, Margherita Szabó Tusi, Gróf Fabrizio Borovszky Oszkár. 4. Mascha dala. Zenéjét és szövegét szerzette: Tschaikowsky. Éneklő: Takács Olga. 5. Versek. Szaválja: Szabó Tusi. 6. Dalok. Éneklő: Borovszky Oszkár. 7. Versek. Szaválja: Várady József. 8. Pardon vigjáték 1. felvonásban. Irta: Földes Imre. Személyek: Döbrentey Gyenizse Károly, Elza, leánya Takács Olga, Sándor Várady József, Oszkár: Borovszky Oszkár, Pál inas, Finacsek, Orvos Nagyfejő Endre. **Április 9-én vasárnap este 8 órakor.** A vén bakancs és fia a huszár népszimű 3. felv. Irta: Szigeti József. Személyek: Veres, csaplár Nagyfejő Endre, Ilon és Frici gyermekei Szabó Tusi és Gyenizse Károly, Sugár Mihály bakancs Várady József, Laci, fia Borovszky Oszkár, Hangos kántor Apró György, Lidi leánya Takács Olga, Huszárör-mester Schwartz Jenő, Huszárkálár Csipő János, Maris néni Pandurovits Maca, Rózi Szabó, Pista bojtár Payerle Béla. Nép, katonák.

Alapítvány vak katonák részére Temesvárott. A temesvári katonai parancsnokság nemrégiben szélesebbkörű mozgalmat indított, hogy a vak katonák részére alapítványt létesítsen. A mozgalom szinte váratlanul szép eredménnyel járt. Nem kevesebb, mint 50.000 korona gyűlt egybe, amely összeget már be is szállították a hadügyminisztériumhoz. Az alapítvány lehetővé fogja tenni azt, hogy az ellenség előtt szerzett sebesülések folytán megvakult katonák közül többen évente 200 koronától 400 koronáig terjedő segílyt kapjanak.

A kenyer frissen tartása vegyi anyagok segítségével. Dr. *Katz* amsterdami vegyész régóta kísérletezik e téren, de előbb fizikai behatásokkal, pl. bizonyos magas hőmérsékletre való hevítéssel próbálta a kenyeret frissen tartani, elég jó eredménnyel. Most egész új szempontokat vitt be e nagyon fontos kísérletekbe. Néhány napi eltartás után a kenyér az ismert változásokon megy át: kiszárad, megkeményedik, összeszuszorodik és a likacossága is csökken. *Katz* olyan vegyi

anyagokat keresett, melyek e változások beálltát megakadályozzák s a vegyi anyagok különböző csoportjainak egész sorát vizsgálta végig ebből a szempontból. Vizsgálatai a „Zeitschr. f. physiol. Chemie” szerint avval a meglepő eredménnyel jártak, hogy valamennyi aldehid (formaldehid, acetaldehid stb.), ha eléggé illanó és vízben eléggé oldható, rendkívül meglassítja sőt meg is akadályozza a kenyér kiszáradását. Ilyen anyagok hozzáadásával 14 napig is frissen tudta tartani a kenyeret. *Katz* dr. a német vegyészeti ipart igyekezik arra bírni, hogy ezt az egy-egy elméletileg megoldott problémát igyekezzen a gyakorlatba átvenni, vagyis olyan ártalmatlan és iztelen anyagokat találni, melyekkel a kenyér megöregedése elkerülhető. Ez a találmány politikai és nemzetgazdasági szempontból megbecsülhetetlen előnyöket jelentene: fölőlegessé válnék a pékek éjjeli munkája, a meglévő gabonakészletek tovább tartanak, mert nem veszne kárba oly sok elszáradt és emberi táplálkozásra alkalmatlanná vált kenyérdarab, amit most vagy eldobnak vagy állatoknak adnak.

A 7-es huszárók árvái. Gróf Eszterházy Pál cs. és kir. 7. huszárrezdébéli főhadnagy a harc-téren hősi halált halt. A család az elhunytak pápateszéri kastélyát most hadiárak céljaira átengedte az Országos Gyermekvédő Ligának azzal, hogy legalább tíz hely kizárólag az ezred kötelekébe tartozó és hősi halált halt altiszt és legénységi árvák részére tartassék fenn. **Felhívjuk** a 7. huszárrezd altiszteit, figyelmeztessék azokat az ismerős altiszt és huszár özvegyeket, akiknek gyermekeik vannak, hogy amennyiben gyermekeiket hajtandók az otthonba beadni, jelentkezzenek személyesen a cs. és kir. 7. huszárrezd pót század parancsnokságánál (Budapest, X., Külső Kerepesi-ut). Megjegyzendő, hogy csakis vagyontalan özvegyek gyermekeit helyezik el az árvaotthonba.

Amikor szellemes a francia cenzor. A francia cenzorok valóságban versenynek egymással abban, hogy bolond rendelkezések dolgában tulszárnyalják egymást. Eddig a francia cenzor, ha rossz kedvében volt, annyi fehér lyukat vágott az újságba, hogy olykor némelyik francia újság egy-egy számában több volt a fehér kocka, mint az engedélyezett szöveg. Ha még rosszabb kedvében volt a cenzor, akkor megtöltötte az egész lapszám meg-

Csak azoknak a cigarettázóknak,

akik egészségükre való tekintetből szivesen kéliknek naponta 2-3 fillérről többet

MODIANO-clubspecialité szívarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken minden sem bruce, sem anányomás, és minden hüvelyben benne van vianyomással a győzele alírása: *O. S. Modiano*

Főraktár: Ernst János és Fial m. kir. dohány és különlegességi árudájában.

jelenését, ami azt jelentette, hogy elkoboztatta az egész számat. A toulouisei cenzor, ügylátszik, nem csak rosszkedvű, hanem kárörvendő-ember, mert a Toulouiseban megjelenő „Ecole Laïque” nevű kis-negyoldalalas hetilap legutóbbi számának megjelenését nem tiltotta meg, hanem törölte belőle az egész szöveget elejétől végig. A laposkának meg kellett jelennie és megjelennie, hogy a lap feje után következett három és féloldal üres hely és azután egy optikus, egy droguista és egy óráshírdetés. A toulouiseiak a múlt héten helyi sajtójuknak ebből az orgánumból mindössze ennyit kaptak cenzorok jóváltából.

Nem lesz pirosfajás. A hivatalos lap a következő kormányrendeletet közli: A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli: 1. §. A tyuktojásnak a husvétől tínnepek alkalmából szokásos festése vagy hasonló kikészítése, továbbá az ily festett vagy kikészített tyuktojásnak forgalomba hozatala az ország egész területén tilos. 2. §. Aki a jelen rendelet rendelkezését vagy a hatóságának a jelen rendeletet alapján kibocsátott rendelkezéseket megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. 3. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és kihirdetéséről a helyi hatóság az illető helyen szokásos módon gondoskodni köteles. A rendelet hatályát Horvát-Szalvonorzágokra nem terjed ki. Budapest, 1916. évi április hó 4.-én. — Gróf Tisza István s. ki., m. kir. miniszterelnök.

A Pesti Napló a legkövetkező hirszoiglatát nyújtja a közönségnek. Külön tudósítói minden semleges országól érdeklésztető és hiteles értesítések küldenek a háború eseményeiről. A szövetséges államok minden nagy városából eredeti és megbízható értesüléseket szerez. A harctérektől és a sajtóhadiszállásról több kiküldött tudósítója küldi a legfrissebb híreket. Állandó rovatai, az asszonyoknak és a gyermekeknek írott tanulságos és érdekes cikkek, riportok érdekes és bőséges napihir-rovat, és a napi kérdéseket megvitató sok értékes írás teszik nélkülözhetetlenné és népszerűvé a Pesti Naplót. Album-ajándéka páratlanul áll a hirlapkiadás történetében. Előfizetési ára negyedévre 8 kor. Kérjen mutatványszámot a Pesti Napló kiadóhivatalától, Budapest VI., Vilmos Császár-ut 55.

Kenyérjegy nélkül nincs kenyér. Több oldalról panasz merült fel arra nézve, hogy egyes katonai egységek üzletben, meg pékműhelyekben kenyérjegy nélkül kenyeret akarnak vásárolni és mert az eladók kenyérjegy nélkül nem adnak kenyeret, a katonák kellemtelenednek és erőszakoskodnak. Annakidején már megirtuk, hogy kenyérjegy nélkül nincs kenyér. A katonák kapnak elegendő kenyeret a lakta-

nyában, nincs is tehát arra szükségük, hogy üzletben vásároljanak. Aki pedig erőszakoskodó magaviseletet tanúsít, az felelősen fenyegetés teszi ki magától, amire igazán nincsen semmi szükség. A kenyérjegyre vonatkozó szabályokat mindenkinek, tehát a katonaságnak is be kell tartania.

A „Darwin”. Dr. Fülöp Zsigmond népszerű természettudományi folyóiratának április 1-jei száma igen érdekes és változatos tartalommal jelent meg, melyből kiemeljük a következőket: *Abderhalten*: Mi az emésztés? Dr. Haltenberger Mihály; — Portugália. Dr. F. Zs. — A termőföld dezinficiálása. Csorny Dezső; — Hogyan tenyészik a baktériumokat? Dr. Bartók Imre; — A művegtagokról. Benke Albert; — A celluloid. *Különjélek*; — Harctéren szerzett beszéduibák. — A kenyér frissen tartása. — Harctéri ideg-szok gyógyítása hipnózissal, stb. A kitűnő folyóirat előfizetési ára fél évre 5 K. Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal, Budapest, Andrássy-ut 60.

Jogtalanul felvett hadisegegy. Faragó Mihályné sz. Andrusko Luca péterrévei lakosnő férje, aki vasuti munkás, bevonult, a feleségének napi 2 K 16 fillér hadisegegy utalványoztatott. Faragó Mihályt 1915. augusztus 20.-án a katonai szolgálatból elbocsátották, de ezt a községy előjárásának nem jelentették be és az asszony a segélyt f. é. január 1-ig felvette, de rájötték és mindkét házastársat feljelentették. Az ügyesség mindkétfőjüket megvádolta a Bu. 50. §-ba ütk. család büntette miatt, de az ujjvideki kir. törvényszék csak Faragó Mihálynét találta bűnösnek és 8 napi fogházra és 20 K pénzbüntetésre ítélte, a férjét ellenben felmentette. Az ítélet jogerős.

Zsákkészlet-bejelentés. A zsákkészlet és zsák készlet bejelentéséről szóló m. kir. minisztériumnak 572/916. M. E. számu rendeletére hivatkozással. II. közhíre teszem, hogy a zsákkészlet és zsákkészlet az 1916. évi III. 31-iki állapot szerint legkésőbb IV. hó 10-ig napjára a Magy. és osztrák Pamutközponthól (Budapest, V. Zrínyi-u. 1) beszerezhető bejelentési lapokon ugyanott bejelentendők. A jövőben a bejelentéseket minden hó utolsó napjának állapota szerint minden következő hó 10-ig kell eszközölni. Nem kötelesek zsákjaikat bejelenteni azok a mezőgazdák és mezőgazdasági vállalatok, kiknek illetve, amelyeknek készlete 500 drbnál kevesebb. A bejelentést elmulasztók, továbbá a valóságának meg nem felelő bejelentés eszközölők szigorúan büntetettek. — Payerle főkapitány.

Méhszurás. A méheknek csakis a nőstényei vannak eltváta méregszervvel. Ez a méregkészülék a méh potrohának hátsó felében van elrejtve és áll a mérget termelő mirigyből, egy azzal összeköttetésben levő mérgetartó hólyagból, melyből a fullánk nyul ki előre. A fullánk két oldalán két karcsu, hengeres, hegyes vége felé visszahajló fogcsákkal fölgyverezett szűrő tövis van. A méh szurás közben hegyes fullánkját nagy erővel dőfi a bőrbe. Mikor aztán a méreg beoltásá-

nak megtörténtével fullánkját vissza akarja húzni, ebben a szűrő tövisék visszafelé álló fogai megakadályozzák és a méh erőlködésének rendesen az a vége, hogy a fullánk beleszakad és a szurás a méh életébe kerül. De a beleszakadt fullánk, mint minden idegen test, például az ujjba furdott száika, igazt és a mérgezést követő helybeli gyuladást még fokozza, azért méhszurás után az első teendő: a fullánknak óvatos kihúzása. A méh mérge hangyasav, mely egy fehérje-fele anyagot és kevés illó olajat tartalmaz. A fájdalmas bőrgyuladás, mely a méhszurás helyén keletkezni szokott, hideg borogatásra rendesen rövid idő múlva elmúlik. Az arcot, szemet vagy a nyeldeklot érő szurások természetesen sokkal fájdalmasabbak és esetleg életveszélyesek lehetnek. Sok méhnek, esetleg egész rajnak szurása az embert, sőt a lovat is megölheti. Vannak emberek, akik a méhek mérge iránt nem fogékonyak, sőt úgy látszik, a méh mérgevel való ismételt beoltás a mérgezés erejét egyre csökkenti és az olyan ember, aki sokat foglalatosskodik a méhek körül és aki ezért gyakran ki van téve méhszurásnak, idővel egészen immunis lesz a méhek mérge ellenében.

Agyonlőtte a feleségét. Drozlik Ferenc a Háner malomban alkalmazott asztalos munkás agyonlőtte a feleségét. A forgópisztoly Drozlik állítása szerint véletlenül sült el és e közben a pamlog mellett ülő feleségét a golyó halántékon találta és nyomban megölte. A vizsgálat fogja kideríteni, nem-e szándékos cselekményről van szó.

A fémtárgyakat július végén kell beszoiglatni! Az egyes meghatározott fémtárgyaknak hadicélokra való igénybevétele és beszoiglatása tárgyában olyképpen történt, hogy amennyiben az igénybe vett tárgyak beszoiglatása a rendelet közzétételétől számított hat hónapon belül el nem rendeltemék, azok felett birtokosok ismét szabadon rendelkezhetik. Értesítjük a város közönségét, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur rendeletével hadicéira igénybevetnek kijelentett fémtárgyak igénybevétele, illetőleg a birtokosok szabad rendelkezésére vonatkozólag megállapított határidőt 1916. évi július hó 31-ig kiterjesztette, vagyis a birtokosok az előlédzett rendeletben részletesen felsorolt fémtárgyak fölött szabad rendelkezésüket csak 1916. augusztus hó 1-én nyerik vissza, addig a fémtárgyak elidegenítése csak a rendeletben említett korlátozások között történhetik.

Harctéri idegsokk gyógyítása hipnózissal. A „The Lancet” c. angol orvosi folyóiratban közli *Myers*, hogy miután a harctéren fleg robbanások által előidézett idegzavarok gyógyításában néhányszor igen szép eredményt érték el a hipnózissal, most már rendszeresen beigtatták ezt a gyógymódot a többi közé: Az eddigi ily módon kezelt esetek a következők voltak: a beszélő képesség elvesztése, beteges félelem, ideges reflexmozgások, az emlékező képesség elvesztése. A

hipnózissal kezelt idegbeteg katonák közül 26% teljesen meggyógyult, 26% lényegesen javult, 35% érzéketlennek bizonyult a hipnotikus szuggeszció iránt, 13% reagált ugyan a hipnózissra, de a betegségek nem javult. Az eddigi eredmények után az angol orvosi körök azon a nézetben vannak, hogy a hipnózis minden idegzavarnál, ha ugyan a beteg fogékony a hipnózissra, legálább is arra jó, hogy a tisztán gyógyszeres kezelést hathatósan támogassa s így a javulást gyorsítsa.

Szabadforgalomra jogosított kerti telepek. A m. kir. földmívelésügyi miniszter rendeletével megküldötte a magyarországi élő-növények kereskedésével, valamint azoknak külföldre szállításával foglalkozó és a bérni nemzetközi phyloxera egyezmény kiadásáról szóló t. c. értelmében az 1916. évben szabad forgalomra jogosított kerti telepek kimutatását, melyben a törvényhatóság területéről egyedül Ujjvidek sz. kir. város kertesze van felvéve. A városi tanács felhívja azon érdekelt kertészeti teleptulajdonosokat, kik telepüket az 1917. évi kimutatásba felvétetni kívánják, hogy ezen igényüket a városi kertészeti július hó 10-ig feltétlenül jelentsék be, mert a később bejelentett igények már az elbírálás tárgyát nem fogják képezhetni.

Loállomány kimélese. Kutyákat nagyobb számban fognak használni. A loállománynak lehető kimélese érdekében a hadügyigazgatás a lovaknak részben leendő pótlását megfelelő számu vontató kutyák beállításával kívánja eszközölni és a begyakorolt kutyák számszerinti összeírásának eredménye azonban a hadraketi sereg szükségletét nem fedezi, elrendelte, hogy a törvényhatóság területén található és hadicélokra alkalmas összes vontató, de eddig még be nem gyakorolt kutyák, u. m. a német doggok, a rövid és hosszuszörű bernáthegyi, az újfundlandi és a lenbergi kutyák, valamint valamennyi erősebb testalkatú illetve nagyobb fajtájú kutyák összeírásának. Az összeírást a városi rendőrkapitányi hivatal fogja eszközölni. Az összeírt kutyák igénylése szükségletnek megfelelő számban fog történni. A kutyák készpénzfizetés mellett fogják átvétetni. A kutyáknak a hadügyigazgatás részéről történő majdani átvételénél, a térítés nem a faji érték, hanem a vontatási képesség után fog fizettni. Ennélfogva a kutyák tulajdonosainak érdekében állana, az eddig vontatásra még nem használt, de arra alkalmas kutyáikat vontatásra begyakorolni. A hadügyigazgatás kivételes esetekben hajlandó a begyakoroláshoz szükséges korély szerszámokat kölcsönképpen esetleg rendelkezésre bocsátani, melyre vonatkozó kérelmek a wieni cs. és kir. erődíszeti igazgatóság címére (Beleltigungsbaudirektion; Wien, VI. Getreidemarkt 9.) küldendők. — E korélyszerszámokat a kutyák átvételre alkalmával az átadás (átvételi) helyeken kell majd visszaadni. — Dr. Marcekovich alpolgármester.

A cserzőanyag kitermelésre szolgáló rendelkezés. A m. kir. honvédelmi miniszter rendelete szerint a tölgy és fenyőkéreg, valamint a cserzőanyag kitermeléshez szükséges munkásoknak a katonai illetőleg népfőlkélségi szolgálat alól a folyó évi termelési időszakra való felmentése, illetőleg hadifoglyoknak az említett munkára való rendelkezésre bocsátása elhatározott. 1.) A felmentések engedélyeztetni fognak: a) tölgykéreg termelés céljából április hó 15-től június hó 15-ig terjedő időben, legfeljebb 4 hétre; b) fenyőkéregtermelés céljából május 1-től augusztus 15-ig terjedő időben, legfeljebb 10 hétre; c) tanningyártásra alkalma tölgyhulladék és tuskófa termelés céljából, legfeljebb 6 hétre. 2.) A felmentéseknél a fiatalabbakkal szemben az idősebb évfolyambeliak, elsősorban a 43—50 éves népfőlkélok, a harctéri szolgáltra alkalmasokkal szemben a harctéri szolgáltra alkalmatlanok fognak figyelembe vétetni. 3.) A hadifoglyok is — amennyiben rendelkezésre állanak — csak a fentebb említett időben és időtartamra fognak rendelkezésre bocsátatni. 4.) Azok, kik a hadrakelt sereg körzetében vannak, csak kivételesen rendkívüli indokolt esetben menthetők fel. 5.) A felmentések illetőleg kirendelések meghosszabbításának nincsen helye. 6.) A felmentésre irányuló kérelem az A) illetőleg B), a hadifoglyok rendelkezésére bocsátása iránti kérvények pedig a C) minta szerint szerkesztendők és minél előbb legalább 3-4 héttel a kért felmentés illetőleg rendelkezésre bocsátás ideje előtt benyújtandók. Ezen említett minták a városi tanács katonaiügyi osztályánál (Kossuth Lajos-utca 43. sz., régi gimnázium) az érdekeltek által megtekinthetők és ugyanott a feleknek a kérelmek elküldését illetőleg a szükséges felvilágosításokat meg fogja adni. A honvédelmi miniszter rendeletében azt is közli, hogy jelen rendeletéről az érdekelteket a m. kir. földművelésügyi miniszter is értesíteni fogja. — Dr. Marczevich Imre, alpolgármester.

Március vége az az időpont, amikor az újságolvasó közönség a maga újságjáról gondoskodni szokott. Évnyegyedkor minden újságot olvasó ember azon gondolkodik, melyik budapesti napilapot rendelje meg a maga városának újságja mellé. Épen azért időszertinek tartjuk, hogy megmondjuk olvasóinknak, miszerint manapság a legolvasottabb Budapesten megjelenő újság *Az Est*. Ez az újság éppen a héten tette közzé mérlegét és abból látszik, hogy mennyire kedvelt újság, az előfizetői díjakból és az eladott

újságok árából közel négy millió korona bevételre tett szert. Igaz viszont, hogy a hírszolgálatra, azaz csak a hírek és táviratok költségeire egy millió koronát, az újságok szállítására és szervezési költségekre pedig szintén egy millió koronát költött. Az *Est* példányszámainak nyomdai előállítása több mint másfél millió koronát tették egy év alatt. Ez az újság három hónapra öt koronába került. Megrendelhető Budapesten *Az Est* kiadóhivatalában, VII., Erzsébet-kört 18—20.

A vöröskeresztes kutyákról. E kutyák működéséről bebizonyult, hogy nemcsak alkalmasak arra, hogy félreeső vagy rejtett helyeken levő sebesülteket felkutassanak, de kiválóan finom érzékekkel képesek meg is különböztetni a holtakat és eszméletlen sebesülteket. Egy ily esetről szól többek között egy német folyóirat, mely szerint egy kutya egy orosz egyenruha foszlányával jött a vezetőhöz, aki azután a kutyát követte. Az eb őt egy orosz szétótt fedezékbe vezette, melynek romjai közül egy katonakabát-rész és egy ember lába látszott ki. A kutya vezetője az illető katonát holtaként vélte és távozni akart. De mivel a kutya helyben maradt és kotorni kezdett, a vezető a romok közé szorult, eszméletlen állapotban levő orosz katonát kiszabadította és a sebesült szállították átadta. E kutyák értékéről szóló adatok között érdekes az is, hogy a keleti hadseregben alkalmazott *Wolf* nevű kutya például egy nap juttat 43 sebesültet kutatott fel, akiket bozóttan, répaföldekben stb. úgyszólván elrejtve talált, és akik között voltak olyanok is, akik 3 nap óta feküdtek vérükben.

Egy másik hasonló eset a következő:

A hajnalban kiküldött betegszállító legénység mellé 6 kutyát is kirendeltek. A csatátér nehezen áttekinthető, részben mocsaras, részben pedig tarló gabonakévékkel. A kutyák a nagy térségen igen jól működtek. Számos sebesültet kutattak fel a kékvek között és hol egy sapkát, hol egy zsebkendőt stb. hoztak jeleül annak, hogy sebesültet találtak. A vizsgálat vége felé az egyik kutya egy bádoggalack kelmeborítékának egy darabját hozta el. A kutya vezetője követte a kutyát és egy mozdulatlanul fekvő, élettelennek látszó katonához jutott, ki köpennyel és egy sátorlappal volt letakarva. Társai nyilván halottnak vélték és úgy takarták le. A kutya vezetője, egy egészségügyi ismeretekben képzett katona, sem

birt életjelt megfigyelni és eltávozott. A kutya azonban visszatartotta őt és a katona hosszabb ideig tartó vizsgálat és figyelés után megállapította, hogy mégis élő emberrel van dolga.

Háromszobás előkelő uri lakás a szükséges mellékhelyiségekkel Zrinyi Ilona utca 51. sz. házban

Május 1-re kiadó.

Közelebbi: a kiadóhivatalban. 1—3

APOLLO
PROJECTOGRAPH Részv.-Társ.

Gyilkoscsókok
megható dráma 3 felvon.

Maria Carmi
a főszerepben.

Előkelelően butorozott 2 szoba
április 15-ére kiadó

egy vagy két személynek. Zrinyi Ilona utca 51. A minden kényelemmel berendezett szobák bérleje az ott lévő zongorát is használhatja. Közelebbi a kiadóhivatalban. 1—3

*Adakozzunk az elesett
hősök özvegyei és árval
jávára! Hadsegélyző Hivatal főpénztára, Képviselelőház.*

Olcsóbb mint bárhol!

Ritka levélbélyegek minden országból albumok, egész levelek stb. bármilyen nagy mennyiségben kaphatók

Az „Ujvidéki Napló“ szerkesztőségében
Rákoczi Ferencz-ut 35. I. emelet.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek **most** fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben **koronáért** minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása Löffler, Vertun, Pertik, Vas stb. intézeteinek vizsgálati szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus köztözekeknél (sebekre és daganatokra), kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására stb. mindenkor ajánlják.

LISOFORM-SZAPPAN

finom gyenge pipere-szappan, 100% lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is: szépíti, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Ara 1 korona 60 fillér.

FODORMENTA LYSOFORM

erősen antiszeptikus hatású szájvíz. Szájbúzt rögtön és nyomatlanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. --- Néhány csep eleget egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 1 kor. 60 fill.

Az összes lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés“ című érdekes könyvet.

DR. KELETI ÉS MURÁNYI
VEGYÉSZETI GVÁRA UJPESTEN.

Világításhoz, gépek hajtásához és fűtéshez használjunk

Villamos áramot.

Közelebbi felvilágosítással és díjtalan költséggel szolgál az **Ujvidéki Villamossági Részvénytársaság** 5-40

Nem kell mindig a divatnak hódolni, hanem tekintve a háborús viszonyokat, **izlésesen és olcsóbban kell a hölgyeknek öltözködniük.**

Módot és alkalmat ad erre:

Schweiger Aranka divatterme Ujvidék,

Ferenc-József tér 1. sz. l. e.

hol minden szakmabavágó munkát elvállal, **ugyszintén gyermekruhák készítését is.** — A legizlésebb kivitel és az árak jutányossága által a t. hölgyközönség nagybecsű bizalmát kiérdemelni óhajtja.

Szives támogatást kér:

teljes tisztelettel Schweiger Aranka

Csépléshez gőzekéhez

szerezze be sürgősen

szén,
gépölaj,
nyersolaj
és benzin
szükségletét.

Azonnal szállítja:

Klár Andor és Tsa r.-t. Debrecen Telefon 371
6-16

SOKKAI cölyszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb. **kész en vásárolja,** mintha a kelmét külön vásárolná. Elég nagy, szép választék áll rendelkezésre

Alaburics Mária

üzletében Ujvidék, Szűcs-utca 30. szám

HIRDESEN AZ „UJVIDÉKI NAPLO”-BAN

Wachtl Imre

Első Ujvidéki Villamoserőre Berendezett **Gőzkemence sütőházában, Petőfi-utca 8. sz., a nap bármely szakában, magánházak, háztartások részére:**

kenyeret, peccsenyét vagy egyéb sütnivalót sütni lehet

D. G. T. Budapest—Mohács—Zemun közt közlekedő postahajók menetrendje.

Érvényes 1916. évi március hó 18-tól további intézkedésig. Naponta

800	i.	Budapest (Petőfi-tér)	é.	1205
805		Budapest (Tabár)		1200
825		Budaörs		1120
845		Nagytétény		1100
910		Százhalombatta		1030
915		Tököl		1025
935		Ercsi		940
1020		Adony		830
1105		Dunapentele		720
1130		Dunavecse		640
1205		Dunaföldvár		550
1240		Harta		435
105		Órda		405
125		Paks		335
145		Uzód		300
210		Kalocsa		220
230		Fadd-Tolna		150
350		Baja		1205
450	v	Dunaszekcső		1045
610	é.	Mohács	i.	1000
600	i.	Bezdán	é.	915
605	v	Kiskőszeg		910
705	v	Apatin		755
805	é.	Aljmaš	i.	640
640	i.	Osijek felső állomás	é.	830
700		Osijek alsó állomás		810
800		Aljmaš		640
810		Aljmaš		440
910	v	Osijek alsó állomás		340
1000	é.	Osijek felső állomás	i.	320
840	i.	Gombos	é.	550
1010		Vukovar		355
1140		Ilok		150
1150		Palánka		140
1255		Čerević		1210
135		Kamenica		1120
145		Ujvidék		1100
200		Srijemski Karlovci		1045
235		Stari Slankamen		1010
415		Rezsőháza) Titel		830
445		Rezsőháza) Titel		755
450	v	Titel) Rezsőháza		745
730	é.	Zemun	i.	500

SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

Villanymozdony által hajtott géppel, a legujabb és legdivatosabb betűkkel, keretekkel, díszítésekkel bőven berendezve. □□□□□□□□

Összes könyvnyomdai munkákat a legmeszebbmenő műszaki tökélyvel, a legszebben, izléstelen, gyorsan és tisztán végzi □□□□□□

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22. TELEFON SZÁM 371.

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSGYÓGYFÜRDŐ
ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap, mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénsavas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hideggyógyintézet — VILLAMOS GYÓGYMÓDOK. Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, köszvény, ischiász, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérhaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyósókkal van ellátva.

MODERN VENDÉGSZOBÁK ÉS ÉT-TEREM. — TÉLI KURÁRA KIVÁLÓAN ALKALMAS. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS: Dr. VILT VILMOS. — KIMERÍTŐ TÁJÉKOZATOT KÜLD AZ IGAZGATÓSÁG. — EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.